

N:o 6.

Ank. till Riksd. kansli den 18 april 1898, kl. 3 e. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande, i anledning af väckta motioner om skrifvelse till Kongl. Maj:t i fråga om inrättande af nytt statsdepartement.

År 1893 aflät Riksdagen till Konungen en så lydande skrifvelse:

»Inom Riksdagen har af motionär gjorts framställning om inrättande af ett nytt statsdepartement under namn af samfärdselsdepartementet.

Riksdagen, som redan år 1857 och derefter vid ytterligare två tillfällen från Eders Kongl. Maj:t mottagit förslag om inrättande af ett nytt departement, erkänner, att åt cheferna för civil- och ecklesiastikdepartementen bör beredas lättnad i det dem åliggande arbete; men då inrättandet af ett nytt departement till beredande af den önskvärda arbetslättningen innebär en högst betydande förändring i regeringens egen verksamhet, samt regeringen otvifvelaktigt bättre än Riksdagen är i stånd att bestämma, hvilka hufvudgrupper af regeringsärenden företrädesvis böra under det nya departementet sammanföras, och i sammanhang härmed bedöma, hvad verkan en viss förändring i en del af förvaltningen kan ega på regeringsarbetet i dess helhet, har Riksdagen ansett sig bäst främja syftet i motionen genom att hos Eders Kongl. Maj:t anhålla om framläggande af förslag i angifna rigtning.

Härvid har Riksdagen trott sig böra omförmåla, att Riksdagen i likhet med motionären ansett kommunikationsanstalterna böra i främsta rummet förläggas till det nya departementet; och då de angelägenheter, som angå allmänna arbeten och handel, stå i ett visst inbördes samband

med de ärenden, som röra den allmänna samfärdseln, har Riksdagen för sin del funnit, att det skulle vara önskvärdt, om alla dessa ärenden kunde sammanföras under ett departement. Den anordning, Riksdagen sålunda tänkt sig, borde äfven medföra den vinst, att, såsom flera gånger förut blifvit föreslaget, civildepartementet kunde från ecklesiastikdepartementet öfvertaga helsovårds- och fattigvårdsärendena, och i öfrigt skulle den fördel alltid vinnas, att finansdepartementet, som näst civil- och ecklesiastikdepartementen är mest i behof att få sin arbetsbörda lättad, komme att befrias från alla med post, telegraf och telefon förenade göromål.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt får Riksdagen anhålla, att Eders Kongl. Maj:t täcktes, efter förnyad pröfning af frågan om inrättandet af ett nytt statsdepartement, till Riksdagen afgifva den proposition om ändring af regeringsformen, hvartill denna pröfning kan föranleda.»

Vid 1896 års riksdag väcktes af herr friherre C. Carlson Bonde, uti motion i Andra Kammaren, n:o 225, förslag, bland annat, om inrättande af ett nytt statsdepartement, under namn af »landtbruks-, industri- och handelsdepartementet». Konstitutionsutskottet afstyrkte, i utlåtandet n:o 13, detta förslag, under återopande deraf, att, då frågan om inrättande af ett nytt statsdepartement, på grund af Riksdagens framställning, vore beroende på Kongl. Maj:ts pröfning, det syntes utskottet icke vara lämpligt, att från Riksdagens sida något beslut i detta ämne fattades, innan berörda framställning blifvit af Kongl. Maj:t besvarad. Utskottets afstyrkande hemställan blef af båda kamrarne utan diskussion bifallen.

Under innevarande års riksdag hafva i frågan om inrättande af nytt statsdepartement tre motioner blifvit väckta och hänvisade till konstitutionsutskottet. I Första Kammaren har herr *P. Em. Lithander*, uti motion n:o 3, och i Andra Kammaren herr *A. M. Bergmark*, uti motion n:o 91, anhållit, det Riksdagen ville i underdånig skrifvelse som ett komplement till riksdagsskrifvelsen af »den 10 april» 1893 fästa Kongl. Maj:ts uppmärksamhet på att vid utredningen och undersökningen om statsdepartementens ombildning äfven taga i betraktande nödvändigheten af ett statsdepartement för *jordbruk, industri och handel*, samt att Kongl. Maj:t behagade, om möjligt till 1899 års Riksdag, aflåta proposition derom, innefattande förslag till de grundlagsförändringar, som inrättande af ett sådant departement kräfde; hvarjemte herr *C. P. af Burén* uti motion i Första Kammaren, n:o 20, föreslagit, att Riks-

dagen måtte i underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes så fort ske kunde och om möjligt till nästa Riksdag framlägga förslag om inrättandet af ett nytt statsdepartement för *jordbruk, skogar och domäner* äfvensom föreslå de öfriga grundlagsförändringar i fråga om statsförvaltningen, som befundes nödiga i följd af ett sådant nytt departements inrättande.

På det af 1896 års konstitutionsutskott anförda skäl, hvilket enligt utskottets åsigt eger full giltighet äfven med hänsyn till de innevarande år väckta motionerna, finner sig utskottet böra hemställa,

1:o att herrar Lithanders och Bergmarks förevarande motioner, samt

2:o att herr af Buréns ifrågavarande motion icke må föranleda någon Riksdagens vidare åtgärd.

Stockholm den 16 april 1898.

På utskottets vägnar:

O. BERGIUS.

Herrar *Blomberg* och *Restadius* hafva begärt få här antecknadt, att de ej deltagit uti förevarande motioners slutliga behandling inom utskottet.